

Vraag nr. 22
van 15 oktober 2004
van de heer JAN LOONES

De Blankaart – Natuurinrichtingscomité

De West-Vlaamse Milieufederatie (WMF) VZW, de koepelorganisatie van de West-Vlaamse natuur- en milieuverenigingen, richtte aan de minister en aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers een uitgebreide nota met een aantal prioritaire thema's wat het milieubeleid van de minister betreft.

Een van die prioriteiten betreft het goedgekeurde "natuurinrichtingsproject De Blankaart".

Het West-Vlaamse Blankaartbekken is een waardevol waterrijk gebied, gelegen in Europees Vogelrichtlijn- en Ramsargebied. In 2001 werd, via een raamakkoord, overeengekomen om de natuurwaarden in dit gebied veilig te stellen door de laaggelegen, overstroombare gebieden in der minne aan te kopen en een waterpeilverhoging in te voeren, in combinatie met ingrepen die de plaatselijke bewoners zouden beveiligen tegen overstromingen. In navolging daarvan werd dit voorjaar het "natuurinrichtingsproject De Blankaart" goedgekeurd.

De WMF verwacht nu van de minister dat hij, voor verdere uitvoering van dit belangrijke project voor West-Vlaanderen, een natuurinrichtingscomité zou aanstellen en benoemen.

Kan de minister meedelen of er reeds plannen bestaan om een natuurinrichtingscomité voor het project De Blankaart aan te stellen en te benoemen?

Zo ja, wanneer zou dit gerealiseerd worden?

Antwoord

Meer dan twee decennia lang hebben landbouw en natuur discussies gevoerd over het te voeren waterbeheer in het Blankaartbekken.

De landbouwsector wil dat de Zuidijzerpolder een lager waterpeil aanhoudt in de voor de behoeften van de sector "waterzieke" hooilanden. Bovendien wil de landbouw een bescherming van de gebouwen en akkers aan de rand van de vallei tegen overstromingen. Voorvechters van het natuurbe-

houd hebben zich steeds verzet tegen een eenzijdige waterpeilverlaging. Zij beroepen zich hierbij op de aanduiding, in 1979, van de Blankaart als water(vogel)gebied van internationale betekenis, de zogenaamde Ramsargebieden, en op de aanduiding van de IJzervallei bij besluit van de Vlaamse Regering in 1988 als beschermingszone tot behoud van de Europese vogelstand.

België werd door de Europese Commissie tweemaal berispt voor het niet naleven van de verplichtingen die uit de aanduiding van dit gebied als Vogelrichtlijngebied voortvloeien. Het is dus van groot belang dat de verdroging van dit waterrijke gebied ongedaan gemaakt wordt en dat het waterpeil hersteld wordt (m.a.w. dat een hoger waterpeil wordt ingesteld). Daarnaast is ook de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening, die midden de jaren '70 een drinkwaterspaarbekken heeft gebouwd, vragende partij voor een zo hoog mogelijk waterpeil om een deel van het ruw water uit het Blankaartgebied te kunnen winnen.

Anderzijds werd het gebied tijdens de winter van 1993-1994 opgeschrikt door overstromingen met recordhoogtes waarbij enkele landbouwgebouwen door het wassende water onder water kwamen te staan of bedreigd werden.

Op 29 maart 2001 werd door mijn voorganger, minister Dua, en door alle betrokken partijen een akkoord ondertekend (zie documentatie als **bijlage**), het zogenaamde raamakkoord inzake het waterbeheer in het Blankaartbekken. Aan dit raamakkoord werd een zogenaamde stuurgroep verbonden. Het gaat eigenlijk om een overleggroep die werd opgericht bij de ondertekening van het raam-akkoord met de bedoeling de uitvoering ervan op te volgen. Aangezien tot slot verschillende bevoegdheidsdomeinen betrokken waren bij de uitvoering van het raamakkoord werd indertijd eveneens een protocol opgemaakt tussen de toenmalige ministers Stevaert en Dua.

Volgende zaken zijn gebeurd sedert de ondertekening van het raamakkoord:

- ongeveer 150 ha laaggelegen gronden van de 415 ha werden aangekocht door afdeling Natuur;
- een ontwerp voor de dijk werd opgemaakt door afdeling Water en een milieueffectrapport (MER) werd voorbereid door administratie Waterwegen en Zeewezen;

- de hoogteligging van het gebied werd in detail opgemeten door afdeling Water;
- een hydrologische en hydraulische modelleringsstudie werd opgestart door afdeling Water om het afvoergedrag van de waterlopen te bepalen;
- een hydrologische studie werd gemaakt door de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) om de effecten van een hoger waterpeil op de overstromingsgevoeligheid van de gronden in het Blankaartgebied te bestuderen;
- een raming van de opbrengstverliezen voor de landbouwers bij een hoger waterpeil op hun overstroombare hooilanden werd door de VLM opgemaakt zodat financiële vergoedingen kunnen bepaald worden;
- op 7 juli 2004 is een eerste schijf van 570.000 euro vastgelegd ten behoeve van de oprichting van een lokale grondenbank voor het Blankaartgebied. Deze fondsen zullen aangewend worden voor de aankoop van gronden in de omgeving van het Blankaartgebied zodat ze kunnen dienen om laaggelegen gronden uit het Blankaartgebied uit te ruilen en aldus de verwerving van laaggelegen gronden te versnellen.

Voor de uitvoering van het raamakkoord bleven echter nog twee onoplosbare knelpunten bestaan:

1. de uitbetaling van de financiële vergoedingen in geval van opbrengstverliezen van de hooilanden bij een waterpeilverhoging;
2. het aankopen van alle voor dit raamakkoord relevante laaggelegen gronden.

Verschillende alternatieven werden het afgelopen jaar overwogen voor het uitbetalen van de financiële vergoedingen aan de landbouwers bij een waterpeilverhoging. Het instrument van de natuurinrichting bleek (en blijkt momenteel nog steeds) het enige instrument dat een juridische verankering toelaat van deze vergoedingen en dat onmiddellijk inzetbaar was.

Op 11 juni 2004 heeft mijn voorganger, minister Tavernier, het natuurinrichtingsproject ingesteld. Uit het ministerieel besluit, het verslag van de

stuurgroepvergadering van 2 juli 2004 en de brief van de minister aan de Vlaamse Landmaatschappij en de afdeling Natuur (18 juli 2004) blijkt duidelijk dat de maatregelen binnen het natuurinrichtingsproject enkel en alleen mogen en dienen gericht te zijn op de uitvoering van het voormelde raamakkoord. Er is wat dit betreft nogal wat wantrouwen, dat ten dele wordt ingegeven door de ruime perimeter van het natuurinrichtingsproject. Deze perimeter omvat met name naast de aankoopperimeter ook alle gronden die mogelijk schade ondervinden van de maatregel. Voor gronden die buiten de perimeter gelegen zijn, kan immers geen vergoeding uitbetaald worden op basis van het project.

Daarnaast biedt dit project mogelijkheden tot versnelde aankoop door de mogelijkheid tot ruilen uit kracht van wet. Ruiling van landbouwpercelen wordt in natuurinrichtingsprojecten doorgaans slechts in zeer beperkte mate toegepast, namelijk mits toestemming van de landbouwsector en om landbouwproblemen op te lossen. Het is de bedoeling ook hier deze benadering aan te houden.

Zoals gezegd, op 11 juni 2004 is het natuurinrichtingsproject ingesteld. De procedure voorziet in de oprichting van twee adviesorganen: een natuurinrichtingsprojectcomité en een natuurinrichtingsprojectcommissie. De commissie adviseert aan het comité en het comité adviseert aan de minister. Kort na de instelling van het project werden de verschillende actoren aangeschreven om leden voor het comité en de commissie voor te dragen. Naast de leden die volgens het decreet op het natuurbehoud deel uitmaken van deze adviesorganen, is, op vraag van toenmalig minister Tavernier, ook de Zuidijzerpolder opgenomen als waarnemend lid in het comité.

Belangrijk is dat tegen dit natuurinrichtingsproject twee annulatieberoepen ingesteld zijn bij de Raad van State, een vanuit landbouwhoek en een door de plaatselijke wildbeheereenheid. Het sterk gemengd karakter van het project, waarbij naast natuurgebieden ook veel landbouwgronden in het projectgebied begrepen zijn, is hier niet vreemd aan.

Tegen het einde van november zal het besluit voor de oprichting van het comité en de commissie mij ter ondertekening voorgelegd worden. Op dat moment wil ik beslissen over al of niet voortzetting van dit project.

Belangrijk in dit verband is het gegeven dat er voor dit project, naast het comité en de commissie, nog een derde, specifiek adviesorgaan zal fungeren: de eerder vermelde stuurgroep. De stuurgroep krijgt feitelijk in dit natuurinrichtingsproject een superviserende rol: hij dient erover te waken dat het natuurinrichtingsproject ingezet wordt voor niet meer en niet minder dan de uitvoering van het raamakkoord.

Ik wil, eenmaal het project ingesteld, erover waken dat de goede afstemming verzekerd wordt tussen de werking van de drie vermelde organen: comité, commissie en stuurgroep. Hierbij moeten de doelstellingen van het natuurinrichtingsproject voor-opstaan en deze zijn, zoals reeds gesteld, gebonden aan de inhoud van het raamakkoord. Deze goede onderlinge afstemming en het doorslaggevend karakter van de doelstellingen van het raam-akkoord zijn voor mij de voorwaarden die vervuld moeten zijn, willen we een levensvatbaar natuurinrichtingsproject instellen.

Eenmaal het project ingesteld, moet de inhoud ervan bediscussieerd worden. De administratie werkt op dit moment aan de opmaak van een projectrapport voor het natuurinrichtingsproject. Dit rapport dient volgens het decreet uiterlijk zes maanden na de instelling, met andere woorden op 11 december 2004, verstuurd te worden aan de minister, het comité, de commissie, de gouverneur en de burgemeesters van de betrokken gemeenten. Daarnaast zal ook de stuurgroep een exemplaar hiervan ontvangen. Het projectrapport zal een voorstel bevatten van de maatregelen die in het project voorgesteld worden. Deze maatregelen zullen, indien het project doorgang vindt, gebaseerd zijn op de afspraken uit het raamakkoord. In februari 2005 zal dit rapport onderworpen worden aan een openbaar onderzoek. Op basis van dit rapport en van de bezwaren en opmerkingen en na advies van zowel comité, commissie als stuurgroep, wordt ten slotte een ontwerp van ministerieel besluit opgemaakt dat de maatregelen en de modaliteiten van het project samenvat. Dit document zal me in principe in het voorjaar van 2005 voorgelegd worden.

De procedure voorziet vervolgens in de uitvoering. Dit betekent in de eerste plaats dat, na de ondertekening van het besluit van maatregelen en modaliteiten van natuurinrichting, technische plannen en een herverkavelingsplan worden opgemaakt. Nadien kunnen dan de werken op

het terrein uitgevoerd worden. Naast de uitvoering van de maatregelen op het terrein wordt een natuurinrichtingsakte opgemaakt. Deze beschrijft de eigendomstoestand voor en na het project en regelt de vergoedingen voor eigenaars en gebruikers.

(Bovenvermelde bijlage ligt ter inzage bij het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement, dienst Schriftelijke Vragen – red.)